

УДК 636.4-082 : 591-5

ВПЛИВ ВОДНОГО МОЦІОНА НА ПОВЕДІНКУ І СПЕРМОПРОДУКЦІЮ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ

С.М. ТОРСЬКА - асистент, ХДСГІ

Підвищення ефективності свинарства в значній мірі залежить від впровадження в технологію нових прийомів і методів. Особливо це стосується промислового свинарства.

Як показав досвід безвигульного утримання свиней в умовах штучного мікроклімата і взаємодії їх з різним технологічним обладнанням, створює для тварин середовище, яке значно відрізняється від наявного при традиційних способах виробництва свинини, що суттєвим чином змінює їх поведінку і сприяє виникненню гіподінамії. В наслідок чого тварини зазнають впливу різних стресфакторів, які перевищують їх адаптаційні можливості, що знижує їх продуктивність, сприяє захворюванням і може привести навіть до загибелі. В зв'язку з цим особливу актуальність набуває розробка нових більш ефективних заходів по профілактиці гіподінамії свиней,

З цією метою за проектом Херсонського сільськогосподарського інституту на станції штучного осеменіння агроцеху "Нивотрунівський" АТ "Криворіжсталь" Апостоловського району Дніпропетровської області встановлена лінія для проведення активного моціону кнурів. Вона окладається з басейну для плавання і розколу для загонання і вигонання тварин. Метою досліджень було: 1/ вивчення особливостей поведінки кнурів при відборі сперми на штучну вагіну; 2/ визначення впливу водного моціону на показники спермопродукції.

Об'єктом досліджень були молоді (до 2-х років) і дорослі (старше 2-х років) кнури-плідлітки чотирьох порід: гемпшир - 36, дюрорк - 12, велика біла - 10, помісі - 10 голів (1/2Кбх1/2Л).

Для дослідів сформували дві групи: контрольну - яку складали тварини, що утримуються без моціона в індивідуальних станках (3.20 м х 2.45 м) і дослідну, в яку входили їх аналоги, що користувалися водним моціоном 1-2 рази на тиждень протягом 5 хвилин.

Результати проведених досліджень представлені в таблиці.

Як показують дані таблиці водний моціон виявив помітний вплив на статеву поведінку кнурів під час взяття сперми на штучну вагіну.

Особливо звертає на себе увагу скорочення часу латентного періода і періода садки у всіх пород тварин, які користувалися моціоном: у молодих кнурів породи гемпшир на 53%, у породи дюрорк на 37.6%. Декілька менші зміни спостерігались у кнурів великої білої

породи і помісей. Якщо порівняти тривалість еякуляції до і після моціону, можна помітити значне її скорочення. Так у гемпширів в віковій групі до 2 років час еякуляції скоротився на 42.7%, у дюрюків на 36.7%, у великої білої на 23.1% і у помісей на 22.8%.

Розглядаючи зміни об'єма еякулята в віковому аспекті, можна помітити, що у дорослих кнурів в порівнянні з молодими об'єм еякулята збільшується у породи дюрюків на 3.9%, у гемпширів на 14.8%, у великої білої на 14.4%, у помісей на 6.9%.

Що стосується активності і концентрації сперміїв, то в більшості випадків спостерігається тенденція до збільшення цих показників після моціону (на 19.6% у дюрюків, на 14.7% у великої білої і на 17.6% у помісей в віковій групі до 2 років), але у гемпширів в віковій групі понад 2 років збільшення активності незначне.

По концентрації сперміїв простежуються значні позитивні зміни, особливо у породи дюрюків і помісних кнурів.

Так, у кнурів породи дюрюків з вікової групі до 2 років концентрація сперміїв вище за контрольну зростає на 33% ($P < 0.001$).

Концентрація сперміїв у молодих помісних кнурів дослідної групи в порівнянні з контрольною зросла на 29.3% ($P < 0.01$), а у дорослих на 23.1% ($P < 0.05$).

У кнурів породи велика біла вище за контрольну виявились показники тільки в молодшій віковій групі, в старшій групі зміни незначні.

Результати досліджень по активності сперміїв були вище за контрольну в кнурів всіх пород, крім гемпширів, в обох вікових групах. У кнурів породи гемпшир вище за контрольну вплив водного моціону на активність сперміїв виявлено тільки у молодих кнурів ($P < 0.01$).

Як показують вище за контрольну данні показників спермопродукції, більш чутливо на водний моціон реагують молоді кнури і універсальних і м'ясних пород, що дозволяє рекомендувати його застосування для всіх генотипів.

Водний моціон кнурів-плідників виявив помітний вплив і на біологічну повноцінність сперми, що відбилося на її запліднюваних здібностях. Так, запліднюваність покритих свиноматок кнурами I, II, III, IV контрольних груп склала відповідно 72.8%, 70.2%, 72.6%, 73.4%, а дослідних відповідно 85.7, 79.6, 82.4 і 84.7%.

Таким чином, водний моціон є сильним технологічним заходом, який виявляє суттєвий вплив на статеву поведінку кнурів, їх спермопродукцію і відтворювальні здібності, що закладає хорошу основу для отримання повноцінних високоякісних нащадків і підвищення рентабельності галузі.

Таблиця - Вікові і породні особливості статевої поведінки і спермопродукції кнурів-плідників

Показник	Групи															
	I n = 36				II n = 12				III n = 10				IV n = 10			
	контрольна		дослідна		контрольна		дослідна		контрольна		дослідна		контрольна		дослідна	
	вік, років															
	<2	>2	<2	>2	<2	>2	<2	>2	<2	>2	<2	>2	<2	>2	<2	>2
Латентний період, с	72.5	100	58.1	46.4	98.2	45.3	4.8	33.1	65.4	101.9	4.2	27.3	89.2	91.6	45.6	47.5
Період садки, с	67.5	52.2	37.0	9.6	44.4	45.3	7.7	29.2	39.2	65.8	33.8	18.6	68.0	47.6	49.2	33.1
Період еякуляції, хв	4.09	6.12	2.34	2.23	3.86	3.92	2.44	2.30	3.30	4.32	2.46	3.26	3.50	2.12	2.76	1.67
Об'єм еякулята, мл	252	240	296	294	197	219	206	209	213	194	249	225	236	157	251	182
Активність, бал	5.9	6.1	6.6	6.3	5.5	5.8	6.8	6.9	5.8	5.7	7.0	6.5	5.6	5.7	6.8	7
Концентрація, млн/мл	271	272	340	332	268	265	400	356	281	317	382	389	292	267	415	347

Примітка : I – гемпшир, II – дюрорк, III – велика біла, IV – помісі.